

EGYHÁZI- ES ISKOLAI SZEMLE

Felelős szerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton

Előfizetési ára: egész évre 100 Lei,
fél évre 50 Lei, egyes szám 4 Lei.

Szerkesztőség: Salonta (Nagyszalonta)
Református lelkészi hivatal, a hová a
lap szellemi részére vonatkozó min-
den közlemény küldendő. Kiadóhiva-
tal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdi-
nánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám
Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések
díja, reklamációk Konrád Géza címére
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14. küldendő

Vallási renaissance.

— Szabad előadás a nagykárolyi vallásos estélyen. —

Mikor 1918. évi októberhóban Közép-Európá-
ban a nagy összeomlás katasztrófája bekövetkezett,
a több mint négy esztendeig tartott borzalmas háboru
által lenyűgözött lelkek szinte elementáris erővel
szabadultak fel a rettenetes nyomás alul, amely lelki
és fizikai életüket egyformán megzsibbasztotta. Ez a
felszabadulás Magyarországon nemcsak politikai te-
kintetben váltott ki mélyreható változásokat, de val-
lásos területen is, épen sorainkban, az „új reformá-
ció” gondolatának szükségességét robbantotta ki.

Egészen természetesnek találhatjuk, hogy ennek
a gondolatnak kiváltására nagyon sok oknak kellett
összeműködni. Maga a köny- és vértenger árjában
való összeroskadás nem eredője, hanem csak előse-
gitője és kipattantója volt. A lelkek világában ugyanis
a destructio folyamata már megkezdődött. A szociál-
demokrata bölcséletnek az a megállapítása sem volt
épen új keletű, hogy a keresztyénség kiélte magát és
nem alkalmas tovább az emberiség vezetésére. Mint-
hogy a világtörténelemnek borzalmaiban és méretei-
ben hasonlíthatatlan háboruja épen Európa legkultu-
ráltabb keresztyén népeinek gyilkos fegyverével folyt
a legelkeseredettebben és a keresztyén vallás nevében
annak még csak mérséklésére sem történt kísérlet, a
szinte emberfölötti szenvedésektől megviselt lelkek
dispositiója eléggé alkalmassá vált arra, hogy a há-
boruban a ker. vallás örök eszményeinek diszkredi-
tását lássa.

Ámde amilyen igazságtalanság volna a közel-
mult véres háborúnak a keresztyénség számlájára
való elkönyvelése, épen olyan gyávaság lenne annak
a be nem ismerése is, hogy a krisztusi ideáloknak
letéteményese és hordozói, elsősorban is a papság a
világnézetnek képviselőjében a megkívánt magaslatra
fölemelkedni nem tudtak és ha azt a rettenetes har-
cot vissza nem szoríthatták, sőt mérséklését sem
kisérelték meg, de legalább tartózkodnia kellett volna
attól, hogy Mars véres szekerének rudja mellé állja-

nak és a tömeggyilkosságokat áldozati füsttel és az
imádságnak fehér köntösével tisztellék meg.

Ezt a megállapítást azonban, ha igazság gyanánt
elfogadjuk is, még sem akadhat elfogulatlan gondol-
kozó, aki józan ésszel való ténynek akarná tartani,
hogy a keresztyénség az emberiség jövőben való ve-
zetésére csakugyan képtelenné vált. Sőt még azt a
következtetést sem teheti magáévá, hogy olyan érte-
lemben, mint ahogy a vallástörténetben a „reformá-
ció” szót ismerjük, az új reformálás szüksége bekö-
vetkezett volna. A keresztyén vallásnak fölmérhetetlen
értékel hiánytalanul megvannak ma is, a jelentségök
szemernyi se változott. Csak vallásos életünk folya-
matában állottak be elszintelenedések és tapasztal-
hatók olyan elváltozások, amelyeknek tovább folyta-
tódása végzettszerűvé válnának épen reánk nézve,
akik súlyos és válságos helyzetbe jutottunk.

Minden kétségen túl van, hogy általában min-
den vallásnak, de kiváltképen a keresztyén vallásnak
óriási befolyása volt és van ma is az emberi társa-
dalomra. E behatás alól a tudomány, a művészet, az
emberiség kulturája nem zárkozhat el. Teljesen átszövi
és átítatja az egyénnek, a társadalomnak egész életét.
Tökéletesen igaza van Luthard német theologusnak,
mikor azt mondja, hogy: „amely pillanatban a kul-
tura ellenséges állást foglal el a vallással szemben,
azonnal erkölcsstelen hatalmának lesz zsákmánya és
rombolólag hat az emberiség jövődjére.”

Az élet, a tapasztalat megcáfolhatatlanul erősíti
meg azt az igazságot, amelyet ezek a szavak magok-
ban foglalnak. A XVIII. és XX-ik század rationalis-
musa, a Häckel theoriája, Marx és a szociáldemo-
krácia baloldali tegalianismusa utkésztői azoknak a
lelki leromlásoknak, amelyek a bolsevista örüllések-
ben csucosodtak ki és amelyek rettenetes convul-
siókban a legsúlyosabb válságokba sodorták ezt a
köny és vértengerrel elárasztott világot. De azért,
mert a keresztyénség örök eszményei még keresztyén
területen se juthattak idáig egyetemes diadalra, ez
csak annyit bizonyít, hogy az emberek nagytöbbsége
nem a Krisztusnak, nem a szeretet isteni törvényé-

nek, hanem az önzés elvének hódol. Politikáját, gazdasági és egyéni életét a nyers önzés irányítja; ebből fakad durva materialismusa, a fajoknak és nemzeteknek egymás elleni ádáz gyűlölködése. Ha majd ezt a szemünk előtt történt nagy világégést a pártatlan történelmi kritikának reflektora világítja meg, indító okául aligha a tulfűtött nacionalista és imperialista motívumokat jelöli meg, amelyek inkább a háborúnak vértől sötét romjain kaptak lábra és állják útját minden konszolidációnak, hanem azt a sivár világnézletet, melyet a rut emberi önzés képvisel. A népek nagy tragédiája, amelynek nyomában a vihar elülése után még öt esztendő mulva is az általános emberi nyomorúság és szenvedés jeges hullámai harsognak Európa földje felett, — nem a keresztyénség eszményeinek, hanem ezeket az eszményeket félretevő, megtagadó politikának meg nem cáfolható csődjéről tesz bizonyosságot.

Strauszról, a nagy rationalista theologusról tudjuk, hogy halálos ágyán és életével később mindent megcáfolt, amit „Régi és Újhit” c. könyvében tanított. Ugy, ma is bizonyos meglepéssel állapíthatjuk meg, hogy a szörnyű depressiók hatása következtében, mintha egy új föleszmélés, egy új renaissance kezdené felváltani a Häckelet, Marxok által terjesztett vallási közönyt és hitetlenséget; mintha a vallási és erkölcsi erők sorainkban visszahódítani akarnák az elvesztett területeket. Ugy látszik, hogy lassanként az emberek lelki szemei fel-felnyiladoznak, s tekintetök azokat a magasabb régiókat keresik, ahonnan megtevesztéssel, véres kézzel kiöklözték őket. Antens ősrégje ismétlődik: az ember megtartó, megváltó és jobb jövőt biztosító hatalmat ott látszik keresni ismét, ahol azt egyedül találhatja meg, t. i. az örök Istennél és a hozzá őszintén kapcsolódó hitben.

A vallások története azt tanítja, hogy a vallások születnek, fejlődnek és emelkednek, viszont rámutat arra is, hogy egyes korszakokban hanyatlanak, sőt teljesen meg is semmisülnek. Tapasztalati tény az is, hogy mindegyik vallás teljes tisztaságát, tökélyét az alapító személyében éri el. A későbbi tanítványokban és követőkben már természetesen elváltozások és elgyöngülések jelentkeznek. Ennélfogva a megújulásnak irányát mindig az alapítók kiváltságos egyénisége, a bennök megnyilatkozó prófétai geniusz, az őket eltöltő zseni szabja meg. Mert ezek az erők nemcsak megalapítói a vallásnak, hanem egyszersmind fenntartói is. Így van ez a keresztyénségre nézve is. Ugyanaz az erő, ugyanaz az eszmei tartalom, ugyanaz a lélek regenerálhatja egyedül, amely létrehozta. Amint a szentírás kifejti: „más fundamentumot senki sem vethet, mint ami már egyszer vettetett”. Mert a vallás élet, az életnek pedig élettani főtörvénye, hogy amely erő azt létrehozta, ugyanaz az erő képes fenntartani is, s ezt az életerőt mással helyettesíteni vagy kicserélni lehetetlen.

Krisztus abszolút lelki uralma nélkül nincsen keresztyénség, de nem lehetséges megújulás sem.

Mikor a középkori keresztyénség olyan szomorúan alácsúszott, gondviselészerűleg be kellett következni az áldott reformációnak, ennek az egyedül egészséges evolúciónak annak szellemében, aki a legelső alapköveket lerakta. Jelen korunkban is, mikor az életkörülményekben, a bennünket környező tudományban és a sokféleképpen destruált kultúrában a Krisztustól való elhajlás kísértései még mindig megvannak a lelkekre nézve, valódi renaissance csak kizárólag Krisztussal és nem ellenére képzelhető el.

Nem egy ajakról hallottam már egész komolyan elhangzani azt az állítást, hogy a jövő vallása a buddhizmus, amelynek Budapesten és Bécsben, tehát egészen közel hozzánk vannak apostolai. Ugy érzem, hogy az efféle állításokkal szemben még csak vitatkozni sem volna érdemes. Mert minden vitán felül áll, hogy Krisztus vallása, a keresztyénség minden más vallásnál magasabb, tökéletesebb, Isten és ember között a legbensőbb érdekközösséget létesíti, tanításai a legfenségesebbek, az egyénre és közre való morális hatása kétségbevonhatatlanul a legnemesebb. A Krisztus pedig Pál apostol szerint „tegnap és ma ugyanazon volt, mindörökké is ugyanazon leszen”.

Az a keresztyén ember, aki vallásos meggyőződését a szentírásra alapítja, Tröltach vallásbölcsejének a vallások értékelése tárgyában tett azt a nyilatkozatát, hogy abszolút tökéletes vallás nincsen, — soha magáévá nem teheti. Krisztusnak ezek a félreérthetetlen és határozott kinyilatkoztatásai: „én vagyok az út, az élet, az igazság”; „az ég és a föld elmúlnak, de az én beszédem soha el nem múlik” evangéliumának nem relativ, hanem abszolút elsőségét jelentik. Az apostolok Benne Isten fiát látják és azért mondják: „Uram, kihez mennénk máshoz, örök életnek beszéde van Tenálad”; „nincsen senkiben másban idvesség”. A későbbi századok nagy vallás-tanítói: Augustinus, Aquinói Tamás, Kampisi Tamás, Luther és Kálvin Krisztus isteni voltát erősítgetik, s így bizonyosságot tesznek amellett, hogy a keresztyén vallás nemcsak a legtökéletesebb, hanem az egyedül tökéletes és igaz vallás.

Krisztus személyének és vallásának abszolút értékelése tekintetében alig lehetne idézni megkapóbb vallomástételt a száműzött nagy Napoleonnak Bertrand tábornokával folytatott beszédénél, amelyben egyebek között a következőket mondja: „Krisztus nem ember, csak felületes elmék látnak Krisztus és más vallások istenei között hasonlóságot. Nincs közöttük hasonlóság. A keresztyénség és más vallások között végtelen távolság van”.

„Görögország bölcsei sohasem fogadták el igazságnak a pogányságot. Sem Szokrates, sem Pythagorasz, sem Plató, sem Arisztotelesz. A keresz-

tyénség megjelenése óta ellenben a legnagyobb szellemeknek volt hitők, tettekben megnyilatkozó hitők. Nemcsak Boussetnek és Ferelonnak, akik lelkészek voltak, hanem Descartesnek és Newtonnak, Leibnitznek és Pascalnak, Corneillanak és Racineknak. Róma és Athene istenelben nincsen semmi, ami bennem tiszteletet gerjesszen. Nem így van a Krisztussal. Szelleme elbűvöl, akarata megdöbbent. Esméi és gondolatai, az igazság, amelyet kinyilatkoztat, sem az emberi szervezetről, sem a dolgok természetéről meg nem fejthetők. Születése, élettörténete, tanának mélysége, evangéliuma, az időkön és birodalmakon való átvonulása mind csoda előtttem, megoldhatatlan rejtély, amely bámulatba ejt és amiből menekülni nem tudok. Semmit se tagadhatok, semmit meg se fejthetek. Minél figyelmesebben vizsgálódok, annál inkább látom, hogy minden fölöttem van. Életének mása sehol se található. Nem bölcsész, mert tettekkel áll elő; nem logiai okoskodás, mert a szívhez szólással győzte meg tanítványait. Egész vallása hit és a keresztyénség nem tan, hanem a mindennapi életbe belenyúló erő, mely az ember cselekedeteit irányozza, őt magát javítja és tanácsolja; egyszóval: magasabb rendű élet. A keresztyén vallás az egyedüli, mely az osztályítéleteket lerombolja, az egész emberiséget egy családdá egyesíti, melynek különbség nélkül otthonul az Isten kebelét jelöli ki.

Ime ezt a fölmérhetetlen kincset adta Isten nekünk végtelen kegyelméből. De vétkeztünk, hogy megbecsülni nem akartuk vagy nem tudtuk, hanem tékozló fiakként könnyelműen elfecséreltük, saját magunk és az emberiség boldogságára nem kamatoztattuk. Ha volt valaha idő, úgy az a ma, mikor hitéletünk megújításának komolyan be kell következnie. A nagy romlásból csak hittel épülhet meg ismét a világ. Vissza kell tehát térnünk a Krisztushoz, vissza a poraikban áldott apáink első szerelméhez, a tiszta evangéliumi valláshoz. Bennünket magyar reformátusokat erre eszméltetkülönöbben is történeti adottságunk, erre kényszerít a jövővel szemben komolyan átértett felelősség tudata. Igen, meg kell újítani az ősi erényekkel hitéletünket, Krisztust és vallásunk örök ideálját be kell vinni újra magán-, családi és társadalmi életünkbe, hogy az evangélium tiszta levegője járja és hassa át lényünk minden pólusát, s összes intézményeinket. Az elvesztett multba visszazáró lelkünk fordítsa könnyes szemeit s tekintetét a jövőre, felé és lássa be, hogy ha még tovább is félében, félálomban maradunk, nemcsak egyházi életünkre, hanem magyar fajiságunkra is egyaránt végzetes pusztulás, halál várakozik. Népkisebbségi helyzetünkben városokban és falvakban élő minden társadalmi réteghez tartozó hittestvérünk értse meg, hogy csak magunkra támaszkodhatunk és sorsunk attól függ, hogy az apáktól örökölt intézményekben, egyházban és iskolákban miképen tudjuk egyetértésben, váll-

vetett erővel és a végsőkig fokozott áldozatkészséggel belülről megerősíteni azokat a védőgátakat, amelyek, ha egészen meg nem törhetik is, de bizonyára szelldíthetik az ostromló hullámtöréseket. Jelszavak, szíren hangok, amelyek fel-felbukkannak közöttünk, ne tévesszenek meg, mert ha még mindig közönyösek, szűkkeblűek maradunk, maga a jövő, az élet esik ki kezünkől, amit pedig az irgalmas Isten fordítson el fejünk felől.

Sulyok István.

Özvegyeink és árváink sorsa.

Megrendítő tartalmu levelek vannak előttem, melyek az életnek kétségbeejtő nyomorúságát tárják fel. Egy lelkész társ özvegye írta, kinek férje 5 évvel ezelőtt hagyta itt családját, a papi özvegy és papi árva keserves sorsára. Három gyermekével egyik — városban lakó — szintén özvegy nővérénél talált menedékhelyet, ki maga is varrással tartotta fenn családját és öreg édesanyját. Az anya és a nővér jegyző-özvegyek és így ettől kezdve három nyugdíjas család nyomorgott együtt a szűk kis városi bérakásban. A lelkész-özvegy segített nővérének a munkában és a közös keresetből tengődtek tovább. A férj a debreceni egyházmegyében szolgált, onnan kapott nyugdíjat, majd kerületünk is megkezdte a segélynyújtást, néha az állam is adott erre a célra, tehát eleinte csak megvoltak valahogy. De a korona romlásával a nyugdíj egyre kevesebb értékű lett. Fél-évenként 588 koronát utalt át a kerületi pénztár, amely ma alig több 1 leinél, úgy, hogy több, mint egy éve felvenni sem érdemes, mert a nyugta megküldése és az átutalás költsége már régen sokszorosan meghaladja a valóban koldusalmazsnát jelentő értéktelen értéket.

De más ok miatt is és nagyobb mértékben fokozódott a szükség. Felnőtt leánya hosszas, gyógyíthatatlan beteg lett. Megkapta a nyomorúság betegségét, a tüdővérszt. A kiadás a gyógyítással szaporodott és az anyá a beteg gyermeke miatt már kevesebbet dolgozhatott. Mivel pedig a beteget elkülöníteni nem lehetett, nemsokára beteg lett a másik gyermek is, egy serdülő iparostanuló fiú, ki már egy év mulva fenntartója lett volna a családnak. Mikor nemrég kérdezte tőle valaki betegségének okát, szomorúan, de minden panasz nélkül mondta el, hogy esténként, mikor a munkából hazatért számtalanszor eltagadta, hogy éhes, mert jól tudta, hogy a többieknek s beteg testvérének is alig van mit enni. A leány néhány héttel ezelőtt meghalt s ha a fiú is bevégzi az életet — pedig állapota teljesen reménytelen — nem kell hozzá semmi nagyítás, hogy megállapíthassuk: éhen halt.

Két okból írom meg ezeket. Az egyik ok az, hogy sürgős segítséget kérjek lelkészársaimtól, tehetős világi férfaiunktól, lapunk olvasóitól s általuk esetleg másoktól e szerencsétlen papi család számára. Még van egy leánygyermek, ki szintén ipart tanul. Segítség nélkül a megfertőzött környezetben, reá sem vár más, mint a biztos korai halál. Siessünk megmenteni az életnek! Egyik lelkészársunk árvájának az életéről van szó, tehát a saját gyermekünkről, mert úgy kell tekintenünk, mint vérünkéből való vért és nekünk lelkészeknek legelső kötelességünk, hogy segítsünk rajta! A kért és remélt adományok közvetítésére készséggel vállalkozom, tehát címemre kérem.

[Folytatjuk].

Debreczeni István.

A borosjenői egyház megalakulása.

Lelkeszi értekeztet.

Történelmi jelentőségű eseményről számolunk be az apróbb hirdadások közül kikivánczó alábbi tudósításunkban. Meghatva, az Isten iránt való hálával írjuk e szavakat, hogy e szétszórt csoportok újra összegyűjti, lelkével életre támasztja, hogy ahol hajdan anyaszentegyházunknak virágzó gyülekezete, egész vidéknek világító lámpása volt most ismét élet kezdődjék, mely az evangéliummal áldást árásson a szomszédos lelkek százaira. Meghat a múlt elgondolása és a jövő reménye, de meghat az a lelkesedés, mely az elzártan és egymástól szétválasztva élő református véreinket összeforrasztotta, a vágy, mely Isten ígéje után távolról elviszi a sóvárgó lelkeket. Az Isten Lelke által felébresztett lelkesedés, vágy és buzgóság egyházat teremtett és megalakult a borosjenői református egyház.

Borosjenőben a legrégibb történelmi adat szerint 1523-ban már evangéliumi gyülekezet volt s 1549-ben már a róla elnevezett „jenei tractus” középpontja lett, mely határozottan a kálvini reformációhoz csatlakozott. Ettől kezdve virágzó egyházi életet élt, néha két lelkésze is volt és esperesek székhelye lett. Sőt 1657-ben könyvnyomdája is volt az egyháznak s 1610–1640-ig 23 református ifjút küldött külföldi egyetemekre. A török dúlások következtében azonban a lakosság menekülni volt kénytelen és az egyház hanyatlani kezdett, míg végre 1658-ban egészen megszűnt. Nehány lelkes hívő már 1914-ben megkezdte buzgólkodását az egyház feltámasztása végett, mely végre sikerült is.

Az alakuló közgyűlést május 11-én tartották az egyház hivei, melyen Kun Zoltán puskotai lelkész ismertette az egyház múltját, kérdésére a szép számmal megjelentek igaz örömeik lelkes megnyilatkozásával kívánták az ujjaalakulást. A

határozat kimondása után megválasztották a gondnokot, jegyzőt és a presbyteriumot. Gondnok dr. Balogh Ernő kórházi főorvos, Balogh Ferenc debreceni tudós theol. tanár fia lett, ki a szervezés munkájának lelkes vezetője volt, jegyző és pénztáros pedig Major László egyetemi hallgató, a szervezés agilis végrehajtója, kik a presbyterekkel együtt letették az esküt és most már hivatosan folytatják tovább áldásos munkájukat. Istentisztelet tartására egy nagy tágas terem bérelnek évi 5000 lei díjért.

A megalakult egyház hivei buzgóságára, erősítésére Borosjenőben tartotta az aradi lelkész-kör legközelebbi értekezletét, melyről ez a következő tudósítás számol be:

Az aradi református lelkész-kör 3-ik konferenciáját 1924 június 16-án tartotta Borosjenőben. Az újonnan alakult egyház, amelyet 266 éves mély álomból a hitek evangéliumi hite diadalmasan feltámasztott, valóságos örömnappal ült, hogy falai közé és szívébe fogadhatott egyszerre nyolc kálviniista predikátort.

A megjelent lelkészeket: Csécsi Imre, Fogarassy Bálint, Bokor Sándor, Szabó József, Nagy Zoltán, Nánássy Dániel és Kun Zoltán, valamint Büszkőméri Lajos esperes urunkat, egyházme gyünk díszét és dicsekedését a megérkezésük dr. Balogh Ernő gondnok, Major László egyházi jegyző és Hegedüs Lajos presbyter fogadta s üdvözölte az egyház nevében. A Hegedüs intéző fogatain az egyházigondnok ur lakására hajtottunk, ahonnan — rövid villásreggeli után — palástosan vonultunk az imaterembe, mely ekkorra már megtelt református és máshittű érdeklődő hivel.

A gyülekezeti ének után Esperes ur mondott az egyszerű szószékről magasszárnyalású, áhitattal telt s áhitatot keltő imádságot. Az örömhírt, mit az evangélium jelent s a Krisztus hozott az emberiségnek, úgy az évszázadok óta utána sóvárgó jenei reformátusoknak is, az ige megszületésének karácsonyi evangéliumát Fogarassy Bálint hirdette lelkes örömmel, könnyfakasztó hatással. Az utóimádságot Nánássy Dániel mondotta el az Istennel való társalgás őszinte, alázatos, de kálvini hittől szilárd hangján. Majd megint szeretett Esperesünk lépett az emelvényre s a keresztség sakramentumával két kisdedit — egy anyának kettős büszkeségét — avatta fel a Krisztus hiveinek seregébe, az imént megszületett egyház első újszülött tagjai gyanánt. Végül a dicső múltba vetett történelmi visszapillantás s a jövőbe irányuló bizakodás lelkes szavai után Csécsi Imre adta a kicsiny, de lelkes hittű gyülekezetre az ároni áldást.

A büszkeség, mi a lelkigondozók pusztá láttára kiült a hitek arcára; az áhitatos megerősödés a hitben, a krisztusi szeretetben s az el-

hangzott imádságok és beszédek hatása bizonyosan tette fogja sarkalni az egyháztagokat az egyházépítés esdrási munkájában s talán nem is hosszú idő múlva testté izmosítja a templomépítés vágyát.

Délután félkettőkor nagyszabású bankett volt, melyen részt vett a község elitje s a vidék protestáns intelligenciája. Sajnálatos körülmény azonban, hogy más felekezeti kollégáink — a szíves meghívás ellenére is — nem vettek részt sem az egyházi ünnepen, sem legalább a társas ebéden.

Bankett után, 4 órakor a seléndi végekről kocsin elkésve érkezett hívek rövid, de megható istenítiszteletet nyertek az imateremben, melyen Fogarassy Bálint hitelesítő beszédet mondott, Nagy Zoltán imádkozott, Kun Zoltán pedig bezárta a lelkes áhitatot. Ezt követte a lelkészi konferencia, melyen Bokor Sándor az öt jellemző készültséggel s gyönyörű ékesszólással felolvasást tartott: „A keresztség és a művészetek” témájáról. Megjelenik a „Lelkipásztor”-ban s a konferencia jegyzőkönyvében.

Nem rekeszthetem be e referációt anélkül, hogy hálás köszönetet ne mondjak mindnyájunk nevében azoknak, akik lelkészi kötelességünk teljesítését megértő szeretetükkel és szíves fogadásukkal könnyűvé és kedvessé tették. A borosjenői egyház világi lelkészének: dr. Balogh Ernőnek, a nagy Balogh Ferenc fiának és aranyoszívű nejeének, akikben az ősök buzgó kálvinista szelleme él s akik földi mannával táplálták Izrael nyolc vándorprófétáját s kiknek jóvoltából „nekünk is vala, hova fejünket nyugalomra lehajtsuk.” Hála és elismerés Major László ur, egyházi jegyzőnek, a borosjenői egyház világi káplánjának, aki nemcsak az egyházszervezés nagy munkájában viszi az oroszánrészt, de ez ünnep rendezésével is megmutatta kálvinista szervezőtalentumát és akaratának akadályokon áttörő erejét is. Köszönet Hegedüs Lajos sikulari intézőnek, aki az egész ünnep tartalmára 3 fogatot bocsátott rendelkezésünkre. És végül az én speciális hála koszoruját helyezem dr. Ikrich Arnold, kath. hitközségi elnök ur homlokára, aki igaz magyaros vendégszeretettel ajánlotta fel szerény hajlékát a megfáradt test pihenésére s ha ez — a közbejött gátló körülmények miatt nem sikerülhetett is, sipuluszi humorával rövidítette meg a nyárnak különben sem hosszú éjszakáját.

A konferencia megbízásából:

Kun Zoltán,
pankoti református lelkész.

Egyházi hírek

Amerikai eset, mely nálunk is megtörténhetne. Egy prédikátor beszéde végén felszólítja hiveit: „Álljanak fel, akik tartozásaikat ki szokták fizetni.” Erre felállt mindenki, egy kivételével. A lelkész leültetvén őket, ismét szólt: „Álljanak fel, akik nem fizetik a tartozásaikat.” A kivétel a rongyos gunyáju, vékonypénzü, éhezőnek látszó atyafi lassan felemelkedik. „Hogy lehet az barátom, — kérdi a lelkész — hogy ön az egyetlen, aki nem tesz eleget kötelezettségének?” En lapszerkesztő vagyok — szólt a kérdezett szerényen — és azok, akik az imént felállottak, az én előfizetőim és — „Ámen — vág közbe a lelkész. — Imádkozzunk.”

Internátusi alapítóány. Id. Pápay Ferenc téglagyáros, nagyszalontai presbyter elhunyt alkalmából családja 10.000 leies alapítványt tett a nagyszalontai egyháznál, hogy kamataiból az egyházmegyei internátusban egy tanulónak kedvezményes helyet biztosítsanak. Az utóbbi időben többször említette családja előtt a szándékát, melyet övéi készséggel teljesítettek. A nemes tett magában hordja dicséretét.

Hírek Máramarosszigetről. A máramaroszigeti egyházban az előbbi évek gyakorlata szerint május hónapban a délutáni istenítiszteleteket este 6 órakor tartják a következő liturgiával: Ének, ima, ének, bibliaolvasás, magyarázás, ének, ima, ének. A hívek szeretik a köznapi istenítiszteleteket s állandóan szép számmal látogatják a konfirmációra készülő ifjúsággal együtt, mert idejének meghatározásával figyelemmel van a hívek életrendjére s amellet mint vegyes vallású városban azt a célt is szolgálja, hogy ha más egyház alkalmat szolgáltat istenítisztelet tartására, lehetővé teszi, hogy egyházunk tagjai is saját templomunkat látogathassák. — Szigeten a nőegylet után leányegylet alakult, melynek minden konfirmált leány tagja. Az egylet célja bibliai és szépirodalmi önképzés, iratterjesztés stb.

Ifjúsági konferencia Marosvécsen. Julius 12—17-én Marosvécsen ifjúsági konferencia lesz, melyen a keresztyén és református élet főbb problémái és feladatai kerülnek megbeszélésre. A konferencián, mely 5 napig tart, részt vehet bármely 15 évet betöltött ifju. Kíváncsok, hogy minél többen vegyenek részt kerületünk ifjai közül is.

ORGONAKARÉNEKES

(sorközfátékokkal) a magyar reformátusok új énekes könyvéhez, organista-kántorok számára, templomi használatra.

165 egyházi ének. Orgonára és vegyes énekkarra kidolgozta: SZÜGYI JÓZSEF organista-kántor, az énekeskönyvet szerkesztő Bizottság egyik tagja.

Rapható 140 Lei nánoét mellett

kizárólag:

Béres Károly könyvkereskedésében

Oradea-Mare—Nagyvárad, Fő-utca 14. szám.

Hivatalos rész.

455—1924. szám.

Nagytiszteletű Esperes Ur!

Tudomásulvétel s további intézkedés céljából van szerencsém közölni a vallás és művészetügyi miniszter urnak következő leiratát:

„26380—1924. június 11. Esperes Ur! Van szerencsénk felkérni, miszerint szíveskedjék intézkedni, hogy a halósága alá tartozó egyházi anyakönyvi hatóságok, az általuk kiadott összes anyakönyvi kivonatokban a helynevek román hivatalos elnevezését használják. Felkérjük, hogy az e tárgyban kiadott körrendeletet szíveskedjék hozzánk felterjeszteni. A miniszter h. Dr P. Jonescu. Vezérig. h. A. Pop.“

Oradea-Mare—Nagyvárad, 1924 június 16.
Atyafiságos szeretettel

Csernák Béla,
egyházkerületi főjegyző.

473—1924.

A kebelbeli nagytiszteletű esperesi és lelkési hivataloknak!

Tudomásul vétel s további intézkedés céljából közlöm a vallás és művészetügyi miniszter urnak körrendeletét:

„No. 21,543—1924. jun. 23. Esperes Ur! Az Egészségügyi és socialis Miniszterium 10,099—1924. sz. iratával arról értesít, miszerint gyakran kap jegyzőkönyveket és felszólalásokat, amelyből az látszik, miszerint vannak esetek, amikor a temetések a jelenleg érvényben levő 1894. évi március 27-iki 2. törvény-cikkben meg nem engedett temetőkben és temetési helyeken történnek és ez különösen Erdélyben van így.

Egyben kéri, miszerint rendeljük el, hogy a lelkészek a temetési szertartást csak a fentebbi törvény I. szakaszában említett temetőkben végezzenek.

A fentebb közöltekkal szemben van szerencsénk közölni a régi királyságban érvényes törvény I. cikkét, mely elrendeli, hogy az összes felekezetek kötelesek a falu vagy város szélétől legalább 200 méter távolságra fekvő temetési helyekről gondoskodni.

Ezen törvény 2. cikke elrendeli, hogy mihelyt ilyen temetők létesülnek, nem eszközölnek semmiféle temetést a templomban, zsinagógákban, kórházakban, kápolnáknak stb. A 4. cikk az I. cikk szerinti temetők létesítésére egy és fél évi határidőt ad.

A temetkezési törvény rendelkezéseinek a megtartása végett van szerencsénk felkérni, szíveskedjék intézkedni, hogy a templomok mellett levő temetőkbe az erdélyi közegészségügyi törvény 121. §. rendelkezéseinek a figyelembe vétele és külön felhatalmazás alapján, illetve a törvény szigorú betartása mellett. A miniszter h. A. Bradisteanu. Vezérig. h. Dr Gh. Comşa.“

Csak kivételesen, az egyház terén nagy érdemeket szerzett személyek, például: egyházgondnokok temetése engedhető meg a templom mellett levő temetőbe az erdélyi közegészségügyi törvény 121. §. rendelkezéseinek a figyelembe vétele és külön felhatalmazás alapján, illetve a törvény szigorú betartása mellett. A miniszter h. A. Bradisteanu. Vezérig. h. Dr Gh. Comşa.“

Nagyvárad, 1924 jun. 27.

Atyafiságos szeretettel

Csernák Béla,
egyházkerületi főjegyző.

Pályázati hirdetés.

A máramaroszigeti ref. egyházközség pályázatot hirdet halálozás folytán megüresedett tanítónői állásra. Javadalom: évi 12,000 Lei készpénz; 2400 Lei drágasági pótlék; 2400 Lei lakáspénz; 1000 Lei ötöd-éves korpótlék az egyház pénztárából, havi előleges részletekben, a tanítói államsegélyek rendezéséig. A korpótlék időbe a ref. elemi iskolákban rendes tanítói minőségben eltöltött évek beszámíttatnak.

Kötelessége: az I—II. elemi vegyes osztályok (esetleg I—VI. elemi leányosztályok) tanítása, kézimunkaoktatás s belmissziói segédkezés.

Kellőleg felszerelt pályázati kérvények a lelkészi hivatalhoz küldendők, 1924. évi augusztus hó 1-ig. Az állás 1924. évi szeptember 1-én elfoglalandó.

Bede László,
ref. lelkész, isk.-széki elnök.

Pályázat.

A tóti-i (Bihar m.) ref. egyház pályázatot hirdet megüresedett kántor-tanítói állásra.

Javadalom: 1. Természetbeni lakás (2 szoba, konyha, mellékhelyiségek, konyhakert). 2. Minden páros személytől félvéka buza, összesen 25 köből, értéke 12,000 Lei. 3. 13 [tizenhárom] kat hold föld, melyből kilenc hold szántó, négy hold kaszáló. 4. 4 [négy] legelőilletmény. 5. Négy erdő-jog. 6. Három öl tűzifa beszállítva. 7. Stóla, egyházkerület megállapítása szerint. 8. Esetleges államsegély.

Kötelességek: 1. I—VI. o. fiu esetleg III—VI. osztályu vegyes növendékek tanítása. Istentiszteletek s temetések alkalmával a kántori teendők végzése. 2. Lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. 3. Ismétlő iskolásfiúk tanítása téli hónapok alatt, melyért a községtől 200 Lei jár. 4. Egyházi jegyzőkönyvek vezetése.

Pályázók kérvényeiket augusztus 1-ig küldjék be alulírott Egyháztanácshoz címezve: Tóti (Táuteu) Bihar m. Utolsó állomás Margitta, melyhez nevezett község 8 km-re van.

Ref. Egyháztanács.

Orgonahomlokzatsipok

a rekvirált sipok helyébe elsőrendű kivitelben készülnek

Wegenstein L. Fiai orgona- és harmonium gyárában, Timisoara.

Kitűnő hangu harmoniumok és pedálos harmoniumok állandóan rakliron. Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközölni. Költségvetéssel és harmonium-örjegyzékkel díjtalanul szolgálunk. 8—26

BISZÁK JÓZSEF

harang- és ércöntődjé Ghloroc-on (Gyarak, Brad-megye)

harangot,

a legjutányosabb árak mellett készít a legfinomabb anyagból bármely hangu és nagyságu a legdiszesebb kivitelben, kívánatra feliratokkal, képekkel díszítve, ingó rendszerű vas felső koronával, vagy bármely más kívánt rendszerű állvánnyal. Gyártmányai kiválóságát több elismerő levél igazolja. Érdeklődőknek részletes leírással és árajánlattal készséggel szolgál. [Megrendelésnél kérem ezen lapra hivatkozni.] 5